

INSTITUTT FOR FREMMEDSPRÅK

Strategi 2016-2019

Innledning

Presentasjon av IF

Ved Institutt for fremmedspråk (IF) blir det undervist i ni fremmedspråk og i målspråklandenes litteraturer, kulturer og historie. I tillegg undervises det i fagdidaktikk for de språkene som er en del av fakultetets lektorprogram. Instituttets er i sin egenart internasjonalt, og skiller seg fra andre institutt ved HF ved at undervisningen og pensumlitteraturen i all hovedsak er på fremmedspråket. Studentene møter derved målspråkenes kulturer gjennom språket, og teoretiske aspekter belyses gjennom pensumtekster skrevet på fremmedspråket. På denne måten får studentene et autentisk perspektiv på de fremmede kulturerne og forskerne har en dobbel kompetanse: både i fremmedspråkkulturen og i den vitenskapelige disiplinen de forsker i. Forskingen ved fakultetet er internasjonal, både når det gjelder forskningstema, forskningsnettverk, og publiseringsspråk.

Dette strategidokumentet er forankret i Universitetet i Bergen og Det humanistiske fakultetet sine strategier for 2016-2022.

Strategien med tilhørende tiltaksplaner skal være et arbeidsdokument som skal brukes aktivt for å fremme de målene vi har satt oss for instituttets virksomhet.

Utfordringer

Det er en stor utfordring for instituttet at mange av fagmiljøene er små og oppdelt i opp til fire disipliner (språk/lingvistikk, litteratur, kultur/historie og fagdidaktikk). Dette gjør fagmiljøene sårbare og gjør det vanskelig å sikre tilstrekkelig tid til både undervisning og forskning.

Det er også en utfordring at økonomien er lite forutsigbar og at det, slik instituttet nå er sammensatt, ikke er mulig å drive det innenfor de økonomiske rammene vi har. At instituttet ikke selv disponerer de faste stillingsressursene og at vi ved avgang derfor ikke kan forutse hvilke stillinger vi får lyse ut igjen, vanskeliggjør langsiktig planlegging. De knappe ressursene går dessuten ut over forskningstiden til de ansatte, og er også et HMS-problem.

Visjoner og mål

IF skal være en god arbeidsplass for de alle ansatte og skal gi gode vilkår for å gi god undervisning, bedrive forskning av høy internasjonal kvalitet og yte god service overfor studentene. IF skal tilby studentene et godt studiemiljø med et variert studietilbud av høy kvalitet og med gode faglig-sosiale rammer. Forholdet mellom alle ansatte og mellom ansatte og studenter skal være preget av gjensidig forståelse og respekt.

FORSKNING OG FORSKERUTDANNING – kvalitet, internasjonal orientering, samfunnsdeltakelse og synlighet

Instituttet skal utføre forskning innen alle instituttets språk og disipliner. Forskningen skal være internasjonalt orientert og inngå i internasjonale forskningsnettverk. Den skal bidra til langsiktig kunnskapsbygging om språklig variasjon og utvikling, om språklig kompetanse og språklæring, og om språk som sosial, kulturell og estetisk praksis innenfor ulike språkområder. Med utgangspunkt i fagenes egenart, og ved å belyse andre kontekster enn den norske, skal forskningen bidra til et bredt kunnskapsgrunnlag for å forstå og besvare språklige og kulturelle spørsmål knyttet til aktuelle samfunnsutfordringer og globale endringsprosesser.

Forskning

Mål: Instituttet skal drive forskning av høy internasjonal kvalitet

For å oppnå dette skal vi

- fremme en forskningskultur preget av kreativitet, faglig utveksling og samarbeid
- sikre tid og ressurser til forskning og forskningsrelaterte aktiviteter ved instituttet
- stimulere hver enkelt forsker og forskergruppe til langsiktig og strategisk forskningsplanlegging
- utvikle den enkelte forskers kompetanse på en systematisk og målrettet måte

Mål: Instituttet skal videreutvikle sin deltakelse på internasjonale forskningsarenaer

For å oppnå dette skal vi

- arbeide for å øke andelen av internasjonale publikasjoner
- bidra til å utvikle kontakter med internasjonale forskernettverk og stimulere til økt deltakelse i internasjonale forskningsprogrammer og -prosjekter
- støtte deltakelse i internasjonale mobilitetsprogrammer og andre former for forskermobilitet

Mål: Instituttet skal bidra med grunnleggende, forskningsbasert kunnskap på sentrale samfunnsområder

For å oppnå dette skal vi

- fremme en bred forståelse av språkfagenes samfunnsoppdrag og relevans
- formidle og profilere forskningsbasert kunnskap basert på fagenes egenart til interessenter i medier, arbeids- og næringsliv og i samfunnet forøvrig
- støtte forskning innenfor nasjonalt og internasjonalt prioriterte innsatsområder
- utvikle og profilere instituttets samlede kompetanse innen forskning rettet mot globale samfunnsutfordringer som migrasjon og kultur møter, klima og fattigdom
- utvikle og profilere instituttets kompetanse innen språklæring og fremmedspråksdidaktikk

Mål: Instituttet skal styrke sin deltakelse i større, eksternfinansierte forskningsprosjekter

For å oppnå dette skal vi

- styrke prosjektberedskapen ved instituttet
- yte faglig og administrativ støtte til prosjektutvikling og gjennomføring
- bidra til kontakt med aktuelle samarbeidspartnere
- bidra aktivt med innspill når sentrale forskningspolitiske dokumenter og satsingsområder skal utformes

Forskerutdanning

Mål: Instituttet skal tilby forskerutdanning av høy, internasjonal kvalitet

For å oppnå dette skal vi

- sikre god veiledning og tilknytning til sterke lokale, nasjonale og internasjonale fagmiljøer
- tilby avhandlingsseminar og mesterklasser til alle kandidater i regi av de lokale forskerskolene
- fortsette samarbeidet med de nasjonale forskerskolene

Mål: Instituttets forskerutdanning skal fremme internasjonal deltakelse og mobilitet

For å oppnå dette skal vi

- bidra til at alle kandidater knytter kontakter med internasjonale forskningsmiljøer
- bidra til at alle kandidater deltar ved internasjonale konferanser og forskerutdanningskurs
- legge til rette for at alle kandidater gjennomfører lengre forskningsopphold ved institusjoner utenfor Norge i løpet av Ph.d.-utdanningen
- bidra til at alle kandidater publiserer internasjonalt

Mål: Instituttets forskerutdanning skal gjøre kandidatene i stand til å konkurrere på et internasjonalt arbeidsmarked og innenfor ulike sektorer i arbeidslivet

For å oppnå dette skal vi

- bidra til å forberede kandidatene på alternative karriereveier gjennom informasjon og veiledning som vektlegger målrettet kompetanse- og karriereutvikling
- bidra til å utvikle kandidatenes generiske ferdigheter (for eksempel innen kommunikasjon og formidling, forskningsadministrasjon, prosjektutvikling og prosjektdrifting) gjennom målrettet bruk av kandidatenes administrative pliktarbeid

Mål: Instituttets forskerutdanning skal legge til rette for at alle kandidater kan gjennomføre sin Ph.d.-utdanning på normert tid

For å oppnå dette skal vi

- sørge for systematisk og konstruktiv oppfølging av kandidatene gjennom regelmessige medarbeidersamtaler, kandidatrapporter og midtveisevalueringer
- ha kontinuerlig fokus på veiledning og veilederopplæring
- legge til rette for at kandidatens pliktarbeid kan gjennomføres på en hensiktsmessig, effektiv og faglig utviklende måte

Utdanning

Instituttet skal tilby utdanning i framande språk, litteraturar, kulturar og område og dessutan fagdidaktikken til språka som blir underviste i skulen. Utdanninga skal ta vare på dei humanistiske faga sine særdrag og medverke til å auka studentane si evne til forståing, toleranse, sjølvstende og kritisk tenking.

Kompetansen vi tilbyr, vert stadig viktigare i ei globalisert verd. IF vil prioritere arbeidet med å rekruttere studentar til framandspråk og samstundes synleggjere studentanes kompetanse og moglege yrkesvegar. I denne samanhengen er det òg viktig å synleggjere den faglege breidda ved instituttet. Gjennom kunnskapar, dugleikar og generell kompetanse i framande språk, litteraturar og kulturar skal dei ferdig utdanna kandidatane stå sterkt rusta både for arbeidslivet og vidare fagleg fordjuping.

Mål: Instituttet skal tilby undervisning med høg kvalitet

For å oppnå dette, skal vi

- formidle forskingsbasert kunnskap
- la studentane bli kjende med og forstå vitskapleg tenkjemåte gjennom kontakt med aktive forskarar i undervisninga på alle nivå
- gi studentane innsikt i prinsippa for argumentasjon, kritisk refleksjon og intellektuelt ansvar
- fremje etisk dømmekraft og integritet i undervisninga ved å vektlegge kildekritikk og god sitatpraksis

Mål: Instituttet skal arbeide for gode læringsvilkår

For å oppnå dette, skal vi

- leggje til rette for at studentane oppnår læringsutbyttet gjennom fleksible og varierte undervisnings- og vurderingsformer
- ha størstedelen av undervisninga på framandspråket, særleg på dei språka som er skulefag
- støtte opp om arbeidet til fagutvala
- stimulere til god kontakt mellom vitenskapleg tilsette, administrasjon og studentar
- gi tydeleg og relevant informasjon om alle delar av studiet
- leggje til rette for studentar med funksjonsnedsetjing eller særskilde behov
- jobbe for å oppnå status som SFU (senter for framragande undervisning)

Mål: Instituttet skal arbeide for god undervisningsorganisering og formålstenleg dimensjonering av studietilbodet

For å oppnå dette, skal vi

- få til tverrfaglag samarbeid, både innanfor instituttet og med fag ved andre institutt og fakultet
- dimensjonere studieprogramma slik at dei står i forhold til ressursane på instituttet

Mål: Instituttet skal halde fram arbeidet for å betre rekruttering og gjennomføring og synleggjere moglege yrkesveggar

For å oppnå dette, skal vi

- synleggjere den faglege breidda ved instituttet med tanke på rekruttering av nye studentar (frå HF og utanfor HF)
- styrkje rekrutteringa til masterstudia
- utvikle fagporteføljen, gjennom å arbeide for å få spansk inn som fag I i lektorutdanninga og opprette masterprogram i japansk og kinesisk
- samarbeide med lokale og nasjonale aktørar om tiltak som kan betre rekrutteringa
- arbeide for auka bruk av praksis som del av studia
- bruke opplysningar om moglege yrkesveggar i rekrutteringssamanheng
- identifisere årsaker til fråfall og sette i gang tiltak for å forhindre det

Mål: Instituttet skal føre vidare det noverande tilbodet innanfor etter- og vidareutdanning og tilpasse det til nye behov i samfunnet

For å oppnå dette, skal vi

- etablere nettarbisk som eit nytt studietilbod
- vidareutvikle tilbodet i nettspansk
- framleis tilby nettstudium i kinesisk
- utvide kurstillbodet for lærarar som treng vidareutdanning
- oppmuntre dei tilsette til å delta på fagleg-pedagogisk dag

Mål: Instituttet skal evaluere egne målsetjingar og undervisningstilbod

For å oppnå dette, skal vi

- halde fram med å utarbeide opplegg for jamleg emneevaluering og følgje opp indikasjonar på dårleg studiekvalitet
- bruke programsensorane for å få ei fullstendig vurdering av faget/studieprogramma innanfor ein fireårsperiode

Mål: Instituttet skal satse sterkt på internasjonalisering og utveksling

For å oppnå dette, skal vi

- følgje opp UiB sin handlingsplan for internasjonal verksemd
- arbeide for at minst 60 % av bachelorstudentane reiser på utveksling
- leggje til rette for praksis under utveksling der det er mogeleg
- leggje til rette for utveksling for masterstudentar, også kortare reiser (feltarbeid, konferansar)
- leggje til rette for best mogleg mottak og integrering av innvekslingsstudentar

IF SOM ARBEIDSPASS – ARBEIDSMILJØ OG HMS

Mål: IF skal være en god arbeidsplass for alle ansatte og instituttet skal styres gjennom reelle demokratiske prosesser og være preget av en respektfull og inkluderende holdning.

- Instituttrådet, forskningsutvalget og undervisnings- og internasjonaliseringsutvalget skal være organer med bred representasjon fra de ansatte og ha reell mulighet for å påvirke viktige avgjørelser
- Det skal være et åpent og tillitsfullt forhold mellom ledelsen og de ansatte og det skal være lett å fremme sitt syn overfor ledelsen og i instituttets organer
- Det skal jevnlig holdes allmøter og andre fellestilstelninger for å formidle informasjon og for å opprettholde et godt sosialt arbeidsfellesskap

Mål: Studentene skal ha muligheter for å gi tilbakemelding til ledelsen om forhold som påvirker deres arbeidshverdag

- De utarbeidede rutiner for tilbakemeldinger og klager skal være kjent og følges både av studenter og ansatte.

Mål: IF skal ha et godt og inkluderende arbeidsmiljø for ansatte og studenter og fremme likestilling. Dette arbeidet skal bygge på UiB sin Handlingsplan for likestilling og skal legge til grunn et utvidet likestillingsbegrep som har tiltak mot alle former for diskriminering.

- Vi skal kartlegge både fysisk og psykososialt arbeidsmiljø, og følgje opp dette der det er nødvendig.

- Vi skal ha økt fokus på mottak av nyansatte og på mottak av nye studenter
- Konflikter mellom ansatte og mellom ansatte og studenter skal tas på alvor og følges opp etter UiBs rutiner for konfliktløsning
- Vi skal til en hver tid ha en oppdatert HMS-plan

IF skal være en god arbeidsplass med rom for den enkelte til å utvikle seg både når det gjelder forskning og undervisning.

- Alle ansatte skal ha tilbud om medarbeidersamtale en gang i året og ellers når det er spesielle forhold som tilsier dette. I medarbeidersamtalene skal de ansattes behov for kompetanseutvikling tas opp.

TILTAKSPLAN FOR INSTITUTT FOR FREMMEDSPRÅK KNYTTET TIL STRATEGIEN 2016-2019

FORSKNING

Aktivt forskningsmiljø

- Sosial markering av den årlige bokdagen. Siste års publiserte bøker presenteres (vår).
- Årlig forskningsstafett der siste års publiserte artikler presenteres (høst).
- Temamøter der man deler erfaringer knyttet til publisering, formidling, prosjekt- og søknadsutvikling, osv. (vår/høst).
- Instituttkonferansen 2016

Tid og ressurser til forskning

- Instituttet fortsetter arbeidet med å dimensjonere undervisningstilbudet etter de tilgjengelige ressursene for å sikre en best mulig balanse mellom undervisningstid og forskningstid
- I arbeid med budsjett tas det sikte på faste avsetninger til forskningsmidler, deriblant belønnings- og insentivmidler, så langt ressursituasjonen tillater det.

Langsiktig forskningsplanlegging

- For å stimulere til langsiktig forsknings- og karriereplanlegging innføres en prøveordning med forskningsplaner og årlig oppsummering av forskningsaktivitet. Alle vitenskapelig ansatte leverer individuelle forskningsplaner for en periode på tre år av gangen. I tillegg leveres en årlig oppsummering av den enkeltes forskningsaktiviteter. Planer og rapporter skal ha en enkel, kortfattet, gjerne punktvis utforming, og skal ikke være tidkrevende å skrive. For instituttledelsen vil slike planer gi bedre oversikt over igangværende forskning og planlagte prosjekter. Dette er viktig informasjon bl.a. med tanke på strategiske satsinger og fordeling av forskningsmidler og forskningstermin. I tillegg kan en slik ordning være til hjelp både for forskergrupper og enkeltforskere når det gjelder å legge langsiktige planer (for eksempel utvikle delmål, vurdere kompetanseutvikling, etablere nettverk, søke forprosjektmidler, osv.). Planer og oppsummeringer leveres til instituttleder og forskningskoordinator, og følges opp i medarbeidersamtaler. De legges også til grunn ved tildeling av forskningsmidler og forskningstermin.

Kompetanseutvikling

- Kompetanseutviklingsbehov hos den enkelte kartlegges bl.a. gjennom medarbeidersamtaler. Det informeres om og legges til rette for deltakelse ved aktuelle kurs, for eksempel i veiledning, formidling, o.a.

Internasjonal deltakelse

- Det gis løpende informasjon om ordninger og finansieringskilder for forskermobilitet (innreisende og utreisende), bl.a. Erasmus+, SIU, EU

Forskning på prioriterte innsatsområder

- Det settes ned en arbeidsgruppe for å utrede mulighetene for å samle og styrke instituttets forskningsinnsats innenfor sentrale samfunnsområder.

Formidling og samfunnskontakt

- Det arbeides med profilering og synlighet, bl.a. gjennom videreutvikling av nettsider og kompetansekatalog.
- Formidling vektlegges ved tildeling av forskningsmidler.

Eksternfinansiert forskning

- Formidle informasjon i samarbeid med FA og FANE-nettverket
- Dele erfaringer og *best practice*
- Yte faglig og administrativ støtte i søknadsprosessen

Forskerutdanning

- Veilederforum videreføres som fast ordning
- Veiledere oppfordres til å delta på veilederkurs
- Det lokale og nasjonale forskerutdanningstilbudet følges opp (bl.a. gjennom årlige rapporter til FFU) og evalueres

UNDERVISNING

Undervisning med høy kvalitet

- informere om akademisk redelighet
- gjere studentane merksame på tilbodet Søk & Skriv
- gjere merksame på og gjerne òg integrere UBs kurs i informasjonskompetanse i emna vårehalde fram med undervisningsforum som ein arena for pedagogisk utvikling for undervisarar
- videreføre undervisningsforum som en arena for pedagogisk utvikling for forelesere
- ivareta stipendiater og midlertidige vikarer som underviser for første gang gjennom mentorordning

Gode læringsvilkår

- ikkje berre ha forskingsbasert, men òg studentnær, dvs. dialogbasert, undervisning, og ein bør ta i bruk omvendt undervisning i emne som høver for det
- arrangere masterseminar der masterstudentar får høve til å legge fram arbeidet sitt og få tilbakemelding frå andre studentar og vitskapleg tilsette

- invitere studentane med på t.d. gjesteforelesingar og seminar
- følgje opp fagutvala gjennom semestervise frukostmøte med leiinga og gi økonomisk støtte til arrangement i regi av fagutvala
- gi studentane god fagleg og administrativ rettleiing under studia

Undervisningsorganisering og formålstenleg dimensjonering

- fortsette arbeidet med å skaffe oversikt over forholdet studietilbud/ressurser
- vurdere instituttet som en helhet og bruke kompetansen på tvers av studieprogram
- utvikle fellesemner/fellesprogram der det er hensiktsmessig

Rekruttering og gjennomføring og synleggjere moglege yrkesveggar

- arrangere egne møter for studentar på 200-nivå for å styrkja rekrutteringa til masterstudia
- styrkje deltakinga ved Forskningsdagane i september kvart år
- halde vedlike og betre kontakten med den vidaregåande skulen, særleg universitets- og partnerskulane, t.d. i form av opne dagar på instituttet og deltaking på Den europeiske språkdagen
- vidareføre samarbeidet med Bergen kommune og NHO om fagdagane *Ka vil DU bli?*
- arbeide for å etablere praksisemner, t.d. med moglegheiter for praksisplass ved ein ambassade
- vidareføre arbeidet med studiestartgrupper og styrke kullkjensla blant studentane
- arrangere velkomstmøte for nye studentar kvar haust
- vidareføre markering ved fullført mastergrad
- samarbeide med Nasjonalt senter for framandspråk i opplæringa («Framandspråksenteret») i Halden
- arbeide for å innføre karriereplanlegging som ein integrert del av undervisninga.

Etter- og vidareutdanning

- aktivt søke om midlar fra t.d. Norgesuniversitetet og Udir
- halde fram samarbeidet med dei vidaregåande skulene i Hordaland, via FAU fremmedspråk i Hordaland fylkeskommune og arrangere fagdag for lærarar på trinn 8 til 13

Evaluere egne målsetjingar og undervisningstilbod

- arrangere besøk av programsensorar med møte med tilsette og studentar
- leggje alle evalueringar og rapportar ut i Studiekvalitetsbasen
- halde oss orientert om resultatata i Studiebarometeret

Internasjonalisering og utveksling

- tilrå utvekslingsdestinasjonar og utvekslingsløp i studieprogramma
- gjera det lettare å reise på utveksling generelt og spesielt på dei faga der dette er særskilt viktig for språktreninga si skuld
- informere om aktuelle legat, stipend og andre støtteordningar
- bruke dei utanlandske studiesentra aktivt
- følgje opp SiUs partnerskapsprogram for samarbeid med universitet i utviklingsland
- sørge for gode emneplanar på engelsk og god informasjon på instituttets engelskspråklege nettsider

IF SOM ARBEIDSPLASS – Arbeidsmiljø og HMS

- Nytilsatte skal få tilbud om to oppstartssamtaler i løpet av første semester: én vedrørende undervisning/administrasjon og én vedrørende forskningsplaner
- Vi skal videreføre tiltak for å kartlegge både fysisk og psykososialt arbeidsmiljø, og følge opp dette der det er nødvendig.
- Vi skal ha spesielt fokus på gjennomføring og oppfølging av ARK-undersøkelsen som gjennomføres i 2016
- Arbeide for å til felles møteplasser for de ansatte, både faglig og sosialt.